

Smoliński, Leszek

"Zawierzyć Bożemu Miłosierdziu :
świadeństwo św. Teresy od Dzieciątka
Jezus i św. Faustyny Kowalskiej", Jan
Piotr Malicki, Kraków 2010 : [recenzja]

Studia Płockie 40, 321-323

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jan Piotr Malicki OCD, *Zawierzyć Bożemu miłosierdziu. Świadcstwo św. Teresy od Dzieciątka Jezus i św. Faustyny Kowalskiej*, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków 2010, ss. 587.

Wydaje się, że kultura XXI w., będąca mieszaniną epikureizmu i agnostycyzmu, nie zostawia wiele miejsca dla tzw. człowieka duchowego, a troszczy się – według określeń św. Pawła – przede wszystkim o człowieka cielesnego. Miejsce życia duchowego zajęła przestrzeń dóbr materialnych, a cały wysiłek został skoncentrowany na tym, co doczesne i przemijające. Dominująca wizja szczęścia związana jest głównie ze sferą cielesności, zadowolenia i przyjemności. Jeśli życie ma być udane, powinno – zdaniem wielu – dawać maksimum satysfakcji i zadowolenia. To jest nowa filozofia egzystencji, będąca konsekwencją rozkwitu techniki i technologii, zapewniająca wielu ludziom dostatek, pokój i poczucie bezpieczeństwa. W tym miejscu pojawiają się pytania: Czy to wystarczy? Czy wizja człowieka zanurzonego w doczesność może w pełni zaspokoić tęsknoty ludzkiego serca?

Próbie odpowiedzi na tak postawione znaki zapytania można podjąć patrząc na pontyfikat Jana Pawła II (1978-2005), zwanego też „Sługą Miłosierdzia” czy „Papieżem Miłosierdzia”. W tym czasie w teologii bardziej niż do tej pory do głosu doszło rozważanie tajemnicy Bożego miłosierdzia. Inspiracje płynące w tym czasie z Urzędu Piotrowego stanowiły: encyklika „*Dives in misericordia*” (1980), beatyfikacja (1993) i kanonizacja (2000) siostry Faustyny oraz dokonany w Polsce, w czasie pielgrzymki do Ojczyzny (2002), Akt zawierzenia świata Bożemu Miłosierdziu.

Patrząc na współczesny krąg kulturowy, stanowiący „duchową pustynię” oraz inspirującą teologię miłosierdzia, warto zatrzymać się nad książką Jana Piotra Malickiego „*Zawierzyć Bożemu miłosierdziu. Świadcstwo św. Teresy od Dzieciątka Jezus i św. Faustyny Kowalskiej*”. Autor publikacji należy do zakonu karmelitów bosych, jest misjonarzem w Rwandzie, wykładowcą teologii duchowości na ISR w Butare (Rwanda), bibliotekarzem, rekolekcjonistą i spowiednikiem, sekretarzem Komitetu Formatorów w Rwandzie, pierwszym radnym delegata w Afryce. Oprócz artykułów z dziedziny duchowości, Autor ma na swoim koncie już inną publikację książkową „*Chciałabym przemierzać świat głosząc Twoje imię*”.

Celem przyświecającym Autorowi publikacji jest pragnienie umieszczenia duchowości zawierzenia w szerszej perspektywie teologicznej, by ci, którzy

będą chcieli skorzystać w swoim życiu z popularnej praktyki zawierzenia, mogli odnaleźć w niej pewne punkty odniesienia i zaczerpnąć z pewnego źródła teologii świętych. W tym celu Karmelita pragnie porównać „zwyyczajność niezwykłej drogi” zawierzenia św. Teresy od Dzieciątka Jezus (1873-1897), doktora Kościoła, z „nadzwyczajną zwykłością” św. Faustyny Kowalskiej (1905-38), Apostołki Bożego Miłosierdzia. Obydwie postaci były bliskie duchowo Janowi Pawłowi II. Autor publikacji pragnie spojrzeć na drogę zawierzenia św. Teresy w świetle zawierzenia św. Faustyny, by wydobyć nowe światło w duchowości zawierzenia się Bożemu Miłosierdziu. Tym bardziej, że duchowość ta jest blisko związana z Jasnogórskim Aktem Milenijnym, ważnym etapem na naszej polskiej drodze do nowej ewangelizacji.

Publikacja składa się z poprzedzonych wstępem pięciu rozdziałów, w których Autor podejmuje się usystematyzowania teologii zawierzenia miłosierdziu Bożemu, zarysowaną przez Teresę i Faustynę. We Wstępie Autor określa pole swoich poszukiwań badawczych oraz uściśla pojęcie „zawierzenia”, które pojawiło się niedawno w polskiej literaturze teologii duchowości. Zwłaszcza zaczęto się nim posługiwać i badać od czasu pontyfikatu Jana Pawła II. Z punktu widzenia teologii duchowości, termin „zawierzenie Bogu” posiada wewnętrzną aktywność i jasno wskazuje na dynamikę współpracy chrześcijańskiego współdziałania z łaską Bożą. Powiązane to jest z „biernością” w znaczeniu poddania działaniu łaski, „zdania się” na Boga. W konsekwencji Autor wchodzi w myślenie i praktykę nowej ewangelizacji Jana Pawła II, posługującego się w czasie swojego pontyfikatu duchowością czy aktami zawierzenia.

W rozdziale pierwszym została przedstawiona refleksja teologiczna, ukazująca fundamenty duchowości zawierzenia się miłosierdziu Bożemu. Zawierzenie jako pojęcie w teologii duchowości korzysta ze źródeł wspólnych innym terminom duchowym, ale czyni to z własnego punktu widzenia. Autor prezentuje teologiczny wymiar zawierzenia, następnie jego ideał wewnątrztrynitarnego oddania się w Miłości oraz charakterystyczny aspekt zawierzenia się Opatrzności Bożej. Podkreślone zostały te elementy zawierzenia, które mają wyróżnić główne cechy i źródła jej duchowości. Zawierzenie stanowi owoc wiary jako przekonania o własnej bezradności, zasadniczej bezsilności w porządku zbawienia. Jest umocnieniem nadziei jako powierzenia wszystkich osób, rzeczy oraz spraw Bogu i jednocześnie aktem miłości jako najwyższej formy wydania siebie Bożym miłosierdziu. Zawierzenie zakłada również pokorę, ponieważ powinno być uwarunkowane obiektywnym poznaniem własnej nicości i własnej niezdolności w porządku życia nadprzyrodzonego.

Również w tym rozdziale Autor analizuje akty i drogi zawierzenia oraz istniejącą praktykę przez różne akty oddania. Wreszcie dokonuje analizy drogi zawierzenia na tle drogi dziecięctwa duchowego oraz podaje duchowe owoce duchowości zawierzenia.

Drugi rozdział zawiera podstawy genezy zawierzenia się miłosierdziu Bożemu św. Teresy od Dzieciątka Jezus od narodzin aż do jej wstąpienia do Karmelu w Lisieux (1873-1888). Autor omawia w nim niektóre czynniki zewnętrzne epoki, ogniska domowego i karmelu w Lisieux oraz jej formację psychologiczno-duchową i sakramentalną, mającą wpływ na kształtowanie się w niej duchowości zawierzenia.

Trzeci rozdział omawia w czterech chronologicznych etapach dynamikę zawierzenia się Miłości Miłosiernej u św. Teresy. Chodzi kolejno o: zawierzenie w pierwszych latach formacji wstępnej (1888-1892), rozwój tego zawierzenia się oblubieńczej Miłości Jezusa (1892-1893) i jego charakterystykę w odkrywaniu „małej drogi” Teresy (1894-1895), aż po szeroko rozumianą tematykę dynamiki zawierzenia się w Akcie Ofiarowania się Miłości Miłosiernej, nauczanie Teresy małej drogi braci misjonarzy i końcowy etap jej życia, kiedy zawiera się w „nocy nicości” za braci w komunii w odkupieńczej nocy Jezusa.

Czwarty rozdział prezentuje początki zawierzenia się miłosierdziu Bożemu i bada jego dynamikę u świętej Faustyny Kowalskiej, od jej narodzin aż do zakończenia formacji początkowej (1905-1933). Geneza ta obejmuje kontekst historyczny jej duchowości, Boże zaproszenie do wyłącznego oddania się, czas formacji początkowej do ofiarowania się w ślubach wieczystych (1925-1933). Następnie Autor przedstawia dynamikę zawierzenia się miłosierdziu Bożemu w ostatnim okresie życia Faustyny w latach 1934-1938. Okres ten został podzielony, podobnie jak u św. Teresy, na cztery etapy: zawierzenie zakotwiczone w bogactwie Bożego miłosierdzia (1934), dynamika tego procesu (1935-1936), doskonałość tego zawierzenia (1937) i dynamizm jego dopełnienia na drodze do wieczności (1938).

Piąty rozdział stanowi próbę rozeznania i porównania podwójnego orędzia zawierzenia się Miłości Miłosiernej św. Teresy z zawierzeniem się miłosierdziu Bożemu według św. Faustyny.

Całość pracy została zamknięta podsumowaniem wyników analizy, a szczególnie tych elementów, które stanowią oryginalny wkład w teologię zawierzenia się Bożemu miłosierdziu u obu Świętych. Autor przedstawia również sugestie dalszych studiów otwierające nowe perspektywy badawcze.

Święte: Teresa i Faustyna należą do tych „maluczkich”, które szukały poznania Miłości Bożej i którym w sposób wyjątkowy zostały objawione tajemnice drogi zawierzenia się Bożemu Miłosierdziu. Autor pragnie w ten sposób przybliżyć, jak cenną wartość stanowi dla współczesnego chrześcijanina połączenie teologii zawierzenia z praktyką życia duchowego.